

[Forsvarsministeren.]

punkter, udvalget er kommet frem til, i hvert fald for nærværende nok er de synspunkter, der rammer nærmest.

Til hr. Knud Østergaard vil jeg gerne sige, at hele formålet med denne lovgivning ganske naturligt er at styrke forsvaret. Et militært forsvars styrke består jo ikke alene af så og så meget moderne nyt materiel eller af sammensætningen af materiellet; det består også af mennesker. Og den styrke, der ligger i det menneskelige element, må sættes mindst lige så højt som den vægt, der må lægges på materiellet. Derfor er det vigtigt, at vi ikke alene inden for forsvaret gør, hvad vi kan for at skabe de bedst mulige betingelser, skabe det bedst mulige klima — dér har vi alle sammen et ansvar — men at der også udadtil, som det blev nævnt, i omtalen af forsvaret gives en sober orientering, og jeg er ganske enig med hr. Knud Østergaard i, at faneparader, parader i det hele taget, eller andet, der udsendes i TV som særlige begivenheder, ikke har så forfærdelig megen værdi, måske slet ingen. Det er af større værdi at få virkelig nøgterne fremstillinger af det daglige liv, som det former sig inden for et så omfattende værn, og det vil jeg for mit vedkommende meget gerne medvirke til, dels når det drejer sig om de offentlige meddelelsesmidler, dels naturligvis også i høj grad, når det gælder de faktorer, der spiller ind i orienteringen af ungdommen — jeg tænker her på de tanker, som udvalget har været inde på i forbindelse med skolen.

Hr. Kjær Rasmussen mente ikke at have mange bemærkninger til det foreliggende lovforslag — det var en skueret — men følte sig dog alligevel foranlediget til at komme med en del mere eller mindre besynderlige betragtninger. De var — sådan virkede de på mig — udtryk for en ophøjet selvretfærdighed og bedreviden, som ikke gavner meget i den positive diskussion omkring disse spørgsmål.

Jeg skal gøre nogle ganske få bemærkninger til nogle af de ting, hr. Kjær Rasmussen sagde, for at de ikke skal stå helt uimodsagt. „Traditionelt antidemokratisk miljø“ — hvis hr. Kjær Rasmussen havde sagt, at et militært forsvar naturligvis må bygge på et autoritært system, men at dette autoritære system i øvrigt ledes af en demokratisk indstillet befalingsmandsgruppe, der

på lige fod med øvrige medborgere i det demokratiske samfund føler ansvar og forpligtelser, så havde jeg ikke haft nogen bemærkninger til ham. Men dette, at han uden videre karakteriserer forsvaret som et antidemokratisk miljø, må jeg så stærkt, det er muligt, tilbagevise. De mennesker, der har et ansvar i forsvaret, er medborgere som vi andre i et demokratisk samfund, med demokratisk ret til at have deres forskellige politiske opfattelser af tingene, til at gøre sig gældende i offentlige forsamlinger, og hvor de i øvrigt måtte udfolde sig. Det forekommer mig mærkeligt, at en såkaldt demokrat — og jeg går ud fra, at hr. Kjær Rasmussen uden videre betragter sig selv som demokrat — karakteriserer en ganske bestemt befolkningsgruppe som antidemokrater. Det kan ikke være rigtigt.

Vedrørende det, der i øvrigt blev sagt af hr. Kjær Rasmussen: at talsmændene bør sikres, og at de menige må hidkalde sagkyndige, gør jeg opmærksom på, at der jo i vid udstrækning er hjemmel til at gennemføre noget sådant.

Jeg vil gerne takke hr. Bilgrav-Nielsen for hans indlæg. Det var udtryk for en særdeles positiv forståelse af det, der er ideen, det, der er tanken og meningen med det foreliggende lovforslag. Derfor skal jeg ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger; men kun nævne en enkelt ting.

Hr. Bilgrav-Nielsen var inde på, at de menige måtte føle sig retssikrede, og nævnedes i denne forbindelse en ændring i den militære retsplejelov. Jeg kan nævne, at klimaudvalget arbejder videre både med den militære retsplejelov og den militære straffelov og klageadgangsbestemmelserne, og det vil på et eller andet tidspunkt fremkomme med betænkning og forslag til løsning af disse problemer; det arbejde er altså i gang i klimaudvalget. Jeg vil finde det rigtigt, hvis vi overhovedet skal diskutere ombudsmanden — og det forstod jeg hr. Bilgrav-Nielsen var interesseret i — at det sker i den forbindelse; det har ingen relation til den lovgivning, vi beskæftiger os med i dag. Det kan have betydning i forbindelse med klageadgang. Jeg skal ikke på forhånd tage nogen stilling dertil ud over at sige, at det er min opfattelse, at den ordening, vi har i øjeblikket, virker absolut tilfredsstillende.